

Otázky pro Jana Kellera, profesora sociologie na Ostravské univerzitě

Používáte ve své práci statistické údaje?

V sociologii to není tak jednoznačné jako v případě ekonomických věd, které se bez statistik prostě neobejdou. Sociologie je na tom odlišně minimálně ve dvou ohledech. Je v ní možno formulovat objevné myšlenky i bez statistiky. Práce Maxe Webera či Georga Simmela mohou sloužit jako příklad. A ta druhá zvláštnost: statistika ještě častěji v sociologii než v ekonomii slouží k vytváření image exaktnosti při formulaci vcelku banálních zjištění. Mám kolegu statistika, se kterým spolupracuji, a narážíme na to poměrně často. Mohu vás ale uklidnit: je to spíše problém sociologie než statistiky.

Blíží se Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Těšíte se na výsledky SLDB nebo toto šetření pro vás není až tak zajímavé?

Výsledky netrpělivě očekávám. V posledních letech jsme v nejrůznějších oblastech naráželi na to, že ta nejdůležitější data, která jsme potřebovali, končila sčítáním 2001. Poslední dva roky bylo dokonce docela nesmyslné dávat si žádosti o ambicióznější granty, jestliže člověk věděl, že výsledky příštího sčítání už do nich při jejich tříleté lhůtě nestačí zapracovat.

Máte oblíbenější statistiky?

Nejčastěji si prohlížím statistiky francouzských socioprofesionálních kategorií. Dokumentují vývoj sociální struktury, mobilní přesuny a spoustu dalších věcí už skoro 50 let. Česká sociologie je obrovsky znevýhodněna tím, že nemá nic takového.

Zajímavé je také porovnávat v celoevropském pohledu například údaje o výši produktivity práce, vývoji zaměstnaneckých příjmů a výši DPH na potraviny. Když se do těch tabulek zahloubáte, přechází vás národní hrdost.

Pracujete v Ostravě, Ostravsko patří k nejznečištěnějším oblastem ČR, mohl byste uvést konkrétní příklad, jak by bylo možné využít dat ze SLDB?

Znečištění v Ostravě a širokém okolí je monitorováno s vysokou přesností už dost dlouhou dobu. Pokud by zodpovědní činitelé měli zájem a možnost s tím něco udělat, mají dostatek alarmujících dat. Obávám se, že žádná nová data je k jednání nepřimějí. Přitom ta situace je skutečně kritická.

Změnil nebo ovlivnil nástup a masové využívání sociálních sítí, zejména Facebooku, nějakým způsobem vývoj sociologie jako společenské vědy?

Domnívám se, že nikoliv. Sociologie má dnes řadu problémů, které souvisí s tím, že se rozpadají klasické skupiny, které jí dříve sloužily jako jednotky analýzy. Například Ulrich Beck tvrdí, že rodina dnes existuje už jen díky tomu, že statistici tuto kolonku ze svých zjišťování ještě nevy pustili. Můžeme si myslet, že Beck přehání, ale rozpad velkých sociálních skupin a rozostřování hranic mezi nimi je realitou.

prof. PhDr. Jan Keller, CSc.

VYSTUDOVAL filozofickou fakultu UJEP v Brně, obor historie sociologie. Doktorskou disertací Geneze koncepce dějin Maxe Webera obhájil PhDr., habilitační práci Byrokratizace státní správy ve Francii pak CSc. V roce 1992 byl jmenován profesorem pro obor sociologie na Masarykově univerzitě Brně. **PRACOVAL** ve Filozofickém ústavu ČSAV, jako závozník ČSAD, učitel na střední škole Havířově, odborný asistent na Katedře sociologie filozofické fakulty Brno a v současné době je profesorem sociologie na Ostravské univerzitě. **JE AUTOREM** více než dvaceti odborných popularizačních knih, zabývá se problematikou racionality moderní společnosti, společenskými aspekty ekologických problémů, angažuje se v problematice trvale udržitelného rozvoje. Byl nositelem řady grantů AČR, současně době je spoluřešitelem grantu s názvem Průmyslové město v postprůmyslové době.

Uživatelé Facebooku se nám trochu rozhodli zamotat hlavy a založili skupinu, která plánuje při SLDB do náboženství vyplnit Rytíř Jedi. Vyjdeme jim vstříc a Jedi se seteme, ale překvapuje vás osobně, jaký vliv mohou takovéto skupiny mít?

Je to jen jedna z věcí, které mne dnes překvapují na každém kroku.

Vlastně celý svůj život jste spojil s Moravou, která její část je vám nejbližší?

Jsem sice spíše Lach než Moravák, ale přesto je mi nejbližší území táhnoucí se od sklípků ve Velkých Bílovicích po sklípky v okolí Mutěnic, Rohatce a Ratiškovíc. Mám dokonce svoji vlastní hypotézu o tom, co mne na té oblasti tak přitahuje.

Děkuji za rozhovor.